ភ្នំបាយ័ង (ភ្នំបាយ័ងកោរ)

ភ្នំបាយ័ងស្ថិតនៅក្នុងស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ជាប់នឹងព្រំដែនវៀតណាមប្រហែល ២០គ.ម. និងមានចម្ងាយពីទីរួមខេត្តតាកែវប្រហែល៤០គ.ម.។ នៅលើកំពូលភ្នំដែលមានកម្ពស់ប្រហែល៣០០ម៉ែត្រនេះ គេបានសាងជាប្រាសាទដូចដែលយើងឃើញសព្វថ្ងៃនេះ។ គេសន្មតថាកំពូលភ្នំនេះជាស្ថានរបស់ទេព។

ប្រាសាទនេះមានឈ្មោះដើមថា "សិវបុរ" (ក្រុងរបស់ព្រះឥសូរ)។ ប្រាសាទនេះត្រូវបានសាងចាប់ពីស.វ.ទី៧ ពោលគឺចាប់ផ្ដើមសាងនៅក្នុងរាជ្យរបស់ព្រះបាទឦសានវរ្ម័នទី១ ដើម្បីឧទ្ទិសដល់ព្រះឥសូរ ហើយមានការបន្តសាងនៅរាជ្យស្ដេចក្រោយៗទៀតរហូតដល់ ស.វ.ទី១២។

ប្រាសាទនេះមានសិលាចារឹកច្រើនជាភាសាខ្មែរ និងសំស្ក្រឹត ដែលចាប់ផ្ដើមចារពី ស.វ.ទី៧ រហូតដល់ស.វ.ទី១២ ដែលមានលេខចុះបញ្ជីដូចជា K. 13, K. 14, K. 483, K. 850, K. 851, K. 852, K. 853, K. 854។ ខ្ញុំសូមសង្ខេបខ្លះៗទាក់ទងនឹងសិលាចារឹកខ្លះដូចខាងក្រោម។

សិលាចារឹកចុះបញ្ជីលេខ K. 13 និយាយអំពីការតម្កល់ "សិវបាទ" នៅលើកំពូលភ្នំដោយព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ឈ្មោះ "វិទ្យាពិន្ទុ (Vidyābindu)" និងសាងស្រះទឹក២។ នេះប្រហែលជាគំនិតនៃការគោរពជំនឿលើ "សិវបាទ" ដោយរៀបរាប់អំពី "សិវបាទ" នៅហរិទ្វារដែលស្ថិតនៅភ្នំហេមពាន្ត[១]។

សិលាចារឹកចុះបញ្ជីលេខ K. 483 និយាយអំពីឈ្មោះ "ឧត្បន្នេស្វរ" (Utpannesvara) ដែលប្រហែលជាលិង្គតំណាងឱ្យអំណាចរបស់ព្រះឥសូរ។ K. 14 ចារនៅឆ្នាំ៨៧៨ ក្នុងរាជ្យរបស់ព្រះបាទឥន្ទ្រវរ្ម័នទី១ និយាយថានៅក្នុងក្រុងសិវបុរ "ស្ដេចនៃកម្ពុជា" បានធ្វើអំណោយដល់ទេព។ ពាក្យ "កម្ពុជា" នេះប្រហែលជានិយាយលើកដំបូងនៅក្នុងសិលាចារឹកខ្មែរ។

សិលាចារឹកចុះបញ្ជីលេខ K. 850 ចារឹកនៅស.វ.ទី១២ ក្នុងរាជ្យរបស់ព្រះបាទធរណិន្ទ្រវរ្ម័នទី១ និយាយអំពីតង្វាយចំពោះប្រាសាទព្រះសិវបុរមានអង្ករសម្រាប់បុណ្យសង្ក្រាន្ត នារីគិនគ្រឿងក្រអូប បុរសជាអ្នកបម្រើបុណ្យសង្ក្រាន្ត ដោយបែងចែកការងារតាមវេនខ្នើត

---

[១] Bhattacharya 1964: 379-381

និងរនោច។

សិលាចារឹកចុះបញ្ជីលេខ K. 851 ចារឹកនៅសម័យមុនអង្គរស.វ.ទី៧ មានពីរបន្ទាត់ គឺ៖ ១- អាគ្នេយ៍ ២- ឱដៃមិណយេស្វាហា ជាពាក្យសូត្របួងសួងដល់មហាឥសី ដៃមិណី ដែលល្បីល្បាញខាងវិជ្ជាតារាសាស្ត្រ។

សិលាចារឹកចុះបញ្ជីលេខ K. 852 ចារឹកនៅឆ្នាំ១០២៩មហាសករាជ ត្រូវនឹងឆ្នាំ ១១០៧គ.ស. និយាយដល់កាលព្រះបាទធរណិន្ទ្រវរ្ម័នទី១ ឡើងសោយរាជ្យរួចហើយ ទ្រង់បានប្រតិស្ថាន ព្រះស្រីកទ្រេស្វរាស្រម នៅឯប្រាសាទ ព្រះសិវបុរ។ ទ្រង់បានថ្វាយព្រះ ជំនូនដល់ ព្រះស្រីកទ្រេស្វរាស្រម និងស្រុកស្រីកទ្រេស្វរាស្រម ជាមនុស្សបម្រើនៅទីនោះ ជាពីរក្រុមតាមវេនខ្នើតននិងរនោច ព្រមទាំងស្រែសម្រាប់ព្រាហ្មណ៍ជាស្មឹង ខែខ្នើត៥ ខែរនោច៥។

ឯកសារយោង

Bhattacharya, Kamaleswar

1964. "Note sure le Śivapada." *Journal Asiatique*, pp. 379-381.

Cœdès, George

1937-66. *Inscriptions du Cambodge*. 8 volumes, EFEO, Paris.

អត្ថបទដោយ៖ លោក ញឹម សុធារិទ្ធ

អត្ថបទ៖ភ្នំបាយ៉ង (ភ្នំបាយ៉ងកោរ)

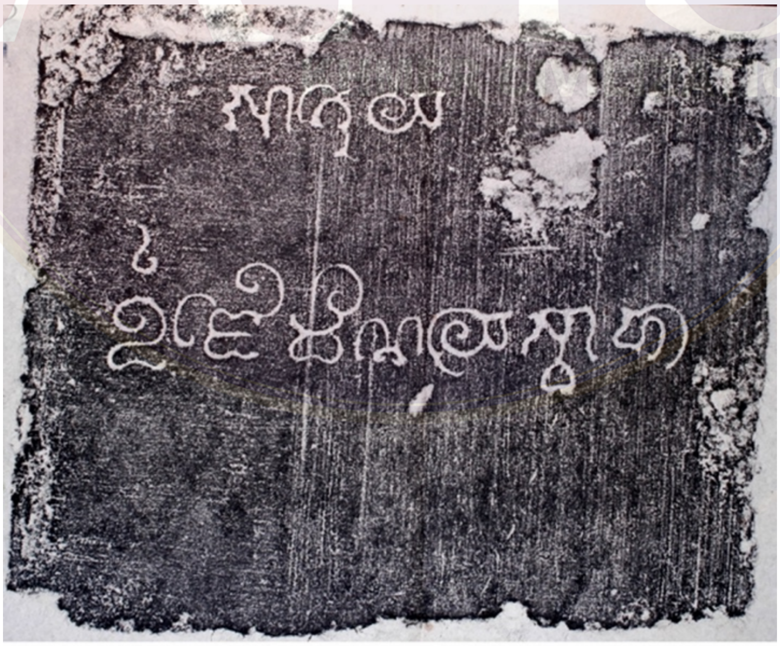

n. 1106 / K. 851

K. 851 (យកចេញពី CISARK)

លោក ហ៊ុន ឈុនតេង ដែលជួយប្រែសម្រួលសិលាចារឹក

អត្ថបទដោយ៖ លោក ញឹម សុធារិទ្ធ